

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dosedanji vspehi pri Nišu v stratezičnem oziru.

Iz Dunaja 5. jul. [Izv. dop.]

Da moremo soditi o tem vspehu, treba sprva misliti na kategorična stratezična pravila, ki kažejo, da mora armada vsikdar v najozje dotiki ostati z mesti, iz katerih dobiva živež in vsa vojna pomočljiva sredstva. Ta mesta se imenujejo „vojne podloge“ (operationsbasis), in ceste iz teh mest do armade se imenujejo vojne črte (operationslinie) in vsaka armada se mora preje ali pozneje nazaj umakniti, če se jej vojna črta prereže, in sicer mora se umakniti tako daleč, da pride zopet v dobro dotiko z vojnimi podlogami ali poglavitnimi mesti.

Za vsacega vojvoda je tedaj prvo pravilo, da si ne sme dati prerezati vojne črte, in iz tega izvira drugo prav poglavitno stratezično pravilo, da ima vsak vojvoda tako marširati in tako se postavljati, da ima svojo vojno črto vsikdar vertikalno za hrbtom, kajti le takrat je siguran, da se mu ne more prerezati od sovražnika.

Turška armada pri Nišu ima za poglavitno vojno podlogo se ve da Carigrad, in za vojno poglavitno črto cesto iz Carigrada preko Adrijanopolja in Sofije.

Kot sekundarno podlogo ima turška armada še mesto Solun ali Salonik na Makedonskem morji, in kot dotično vojno črto, cesto iz tega mesta naravnost iz Soluna proti severu v Niš.

Cela postava turške armade pri Nišu je tedaj po naravi nevarna, kajti poglavitna vojna črta od armade preko Sofije v Carigrad nikakor nij vertikalna za hrbtom turške armade, nego vleče se po izhodnji strani te armade.

General Černajev je tudi slabosti te turške pozicije prav dobro izpoznal in se obnašal z ozirom na-nje.

On nij naskočil Niške tvrdujave od severne strani, nego je boj začel na izhodnji strani cele turške pozicije, akoravno je tamkaj gotovo težko prehodil bregove na meji, mejtem ko ima iz Aleksinca proti Nišu ravnino in cesto.

Černajev je vzel turški utvrjeni tabor na Babinej glavi, to je na izhodnji strani Niša, in je tako dobil v svoje oblast cesto iz Niša preko Sofije v Carigrad vodečo, on je tako prerezal poglavitno turško vojno črto, in Turci ne morejo več po tej cesti armade pri Nišu okrepčati, nego imajo le še manje važno črto v Solun.

Če je denašnji telegram iz Belgrada istinit, in jaz verujem, se tudi uže kaže velika važnost tega Černajevskega vspeha: Po tem telegramu je nova turška četa kacihi 4000 mož, ki je prišla preko Sofije svojim na pomoč, bila pobita in razgnana od Srbov, in to je očitno le dobri sad Černajevskega prvega manevra, da je prerezal Turkom poglavitno vojno črto.

Da je poleg tega še taktičen in moralčen uspeh bitve pri Babinej glavi tudi bil velik, tega mi nij treba dokazati in z veseljem

smemo iz tega bojnega začetka na dober končen uspeh sklepati, kajti uže zdaj je svetu dokazano, ne samo, da je srbska armada junška, nego tudi, da jo vodi bistra in izkušena glava!

Jugoslovansko bojišče.

Iz Belgrada 6. julija kasno zvečer.

[Izvirni telegram „Slovenskemu Narodu“.] Včeraj ob 7. zvečer je v Balatnu i Medjušu započela i trajala do polu noči krvava borba.

Major Vlajković je 2000 iz Beljine izpalih nizamov tako potolkel, da se jih je prav malo pod zaščito mraka v Beljino vrnilo. (Major Vlajković komandira prostovoljce. Pod njim so tudi Slovenci, kolikor jih je doli šlo Ur.)

Srbi so tvrdujavo Belino vzeli.

O prvej bitvi pri Zajčaru na Timoku, kjer so bili Srbi s prva nazaj potisnjeni, poroča „W. Tagbl.“ iz Orsove, da je bojevalo 24.000 Turkov proti 15.000 Srbom. Če je to res, potem ne bi bila turška zmaga čudna. Ali najnovejši telegram iz Belgrada pravi, da Lješanin od Zajčara telegrafira na vprašanje v Belgrad, da ne potrebuje nobene pomoči.

Iz Belgrada 5. jul. Za hrbtom turške armade, ki operira na Timoku je velika bugarska vstaja poknila.

Iz Zadra se brzjavlja „Pol.“, da je bila 4. jul. pri Gačkem bitka zoper 36.000 dobro zašancanim Turkom, katere Muktar-paša komandira. (Po družih virih je Muktar v Bosni.)

Listek.

Popevača.

(Ruski spisal Iv. Serg. Turgenjev.)

Ne velika vas Kolotovka, nekdanj last graščakinja, ki so jej okoličanje „strgulja“ rekali zaradi njene premetenosti in gibčnosti (njé pravo ime nij znano), a zdaj je imovina necega petrograškega Nemca, — ta vasica leži na rebri golega holma, ki ga od vrha do oznožja cepi strašna zajeda, katera se, zijoča — kakor kako brezdno, zvija — razrita in izprana, celo čez cesto, in neusmiljenejša, nego reka — čez reko vsaj gradé most — razdvaja obe strani revne vasi. Le revna kozja rutica vpičlo raste in bojezljivo vije se po peščenih bregovih ob njej; na dnu, suhem in rumenem, kakor zlato, leže ogromne ploše glinastega kamenja. Žalosten obraz je to, ne more človek drugače reči! Sicer pa je vsem sosednjim bivateljem dobro znan ta pot v Kolotovko: radi in pogosto po njem potujejo v to vas.

Vrhi te zajede, nekoliko korakov od tam kder se začneja — kakor kaka ozka ôtlina,

tamkaj čepí majhena štiriôglata koč, stoji osamela, oddaljena od družih bivališč. Pokrita je s slamo in ima dimnik; jedino okno, kakor kako ostro oko — obrneno v zajedo, — okno, ki se zimske večere vsled notranje luči daleč vidi v gostej mraznatej megli, bliska se tako, kakor zvezda vodnica, marsikateremu mimo idočemu kmetu. Kôči nad vrati je pribita modra deska; ta koč je kréma in na deski je zapisano: „dobro došli!“ V tej krčmi je na prodaj žganje, nemara cenejše, nego po čemer je nastavljeno, ali obiskujejo jo dosti množnejše, nego vse druge zaloga te vrste v sosedstvu. Tega obilega zahoda pa je uzrok sam krčmar Nikolaj Ivanič.

Nikolaj Ivanič — nekdanj postaven mladenič, sêsvedranih las in rudečih lic, zdaj pa nenavadno debel, uže osivel, napihnjene obraza moški, lisičje-dobrodušnih ôči in oteklega čela, prevlečenega z brazdami, kakor z nitimi — uže dalj časa nego dvajset let diše v Kolotovki. Nikolaj Ivanič je gibčen in pozoren, kakoršnih je večina krčmarjev; ne odlikuje se ni s posebno ljubeznivostjo ni z zgovornostjo, ima pa ta dar, da vendar-le zna vabiti in muditi v svojej hiši goste, ki se jim vendar ne-

kako veselo zdi sedeti za njegovo pitno mizo, sedeti pred mirnim in vablјivim, pa bistrim okom flegmatičnega kramaja. Razum ima zdrav; dobro pozna gospodske in kmetske in meščanske razmere; o posebnih prilikah bi lahko postregel komu s pametnim nasvetom, ali kakoršen je človek, ki je varen in sam za sé, tak je tudi naš Nikolaj Ivanič: raji je le na strani, samo časi z dalekimi, kakor brez ikake namere razodetimi besedami svoje obiskovalce — a le njemu ljube goste — zvaja na pravi pot. Nikolaj dobro zna, kaj je važno ali zanimivo Rusu — zna, da ruski seljak ima veselje do konj in blaga, do lesovja in opešva do pohišja, do dobre robe in kožuha, do pesnij in iger. Če nema gostov, najraje kakor meh — sedi na zemlji pred vrati svojega šotora, ima tenki nogi pod-se podviti in sê sladkimi besedami ogovarja mimo hodeče. Mnogo uže je videl svoje žive dnij, preživel marsikatero desetinko mračnih gostov, ki so ga obiskavali, da so se vedrili pri njem; zna vse, kar se sto vrst daleč na okrog godi, živa duša ne zine, ne pove ničesar, kar bi mu ne bilo uže znano, s kratkega: zna vse, česar ne sluti ni najbistrejši oko policijskega uradniki. Zna

O oskrbovanji srbske armade z živem in drugim potrebnem se čujejo le hvale. Tudi je vse dobro razdeljeno tako, da imajo dovolj, da celo obilo za jesti, kar je v vojski neizmerno važno. Tukaj posebno zato, ker Turki nemajo dovolj živeža za dalje časa in ga tudi dobili ne bodo, če bulgarski vstanek pot od Carigrada zapre.

General Stratimirović je odšel iz Srbije v Bulgarijo, ter se tam postavil na čelo bulgarskih vstašev, ki so pri Sistovi. Vzel je soboj mali general-štab.

Turki iz Carigrada in Sarajeva poročajo tako, kakor, da bi bili povsod Srbe nazaj vrgli, kjer so jih prijeli: Pri Belini in pri Nišu. Ali precej srbski oficijalni telegram odgovarja, da Srbi Niša dosedaj niti napadli niso. Le Babino glavo in Ak-Palanko so vzeli.

Iz Dubrovnika se telegrafira 6. julija: Vstaši in Črnogorci pod komando Vukotičevo, marširajo proti Nevesinji. Močni so 12.000 mož. — Božidar Petrović je šel z drugo armado na albansko mejo.

Iz Črnegore se poroča v „W. T.“: Kneževa armada šteje sedaj 18.000 mož v orožji; dalje se snuje tuja legija v Cetinji iz samih Dalmatincev in Hercegovcev. Dokončana bode kmalu in razdeljeva v 30 bataljonov ali 24.000 mož. Pri vožeh so povsod samo — ženske in osiveli starci. Skoraj gotovi operacijski plan Črnogorcev je sledeči: Armada je razdeljena v 2 diviziji vsaka po 3 brigade in v vsakej brigadi po 5 bataljonov, in ta armada prestopi v dveh kolonah mejo in sicer jedna na severo-vshodu in druga na severo-zahodu; prva prestopi tedaj skoraj gotovo pri Vešnji mejo, ter opusti jedno brigado kot armado, ki bode opazovala Nikšić, katera se združi s Petkovićem, ter potem prodira združeno skozi sotesko Dugo proti Mostaru. Ravno o tem času bode druga divizija pri Grahovem mejo prestopila in Trebinje vzeti skušala; ako ne bode ta jako primitivna tvrdnjavo takoj močnej regularnej vojski udala se, ne ostaje nič drugega, nego Trebinje cernirati z jedno brigado na tak način kakor Nikšić.

Mej Stolcem in Fatniano bode se Muktar-paša s svojo gotovo previsoko šteto ar-

mado (30.000 mož) Črnogorske vojski postavil, ako si ne bode premislil, svojo moč ravno tako razdeliti kakor Črnogorci, in prvo divizijo uže pri Nevesinji nastaviti in tako marš v Mostar zaprečiti skušal. Ako ne stori tega, presegajo ga Črnogorci gotovo s svojo močjo, s katero marširajo proti Trebinju, ter je potem v nevarnosti, da mu Črnogorci pot zapró tudi nazaj v Sarajevo in potem se posreči na zahodnej strani prišedšim Srbom drugi Sedan napraviti Turkom. Na noben način se ne da tajiti, da je položaj v Hercegovini za Turke celo obupljen. Denes se je javilo zopet 14 turških vojakov kot dezertjerji pri naših predstražah. Ubogi ljudje so res taki videti, da je prav žalosten pogled.

V Ercegnovem, kder bodo zaprti, obsulo je Turčine ljudstvo kakor hitro jih je zagledalo z blatom in kamenjem. Mej njimi je tudi jeden častnik, kateremu so pustili sabljo. — Včeraj so prišli tudi črnogorski častniki v Budno, mej njimi tudi dva Perjanica na konji, da prevzemo iz Trsta došle sanitetne priprave. Ljudje so jako lepi in bogato uniformirani, se ve da v narodnej obleki. Nekdanje orožje, za pasom dolgi handžar in samokresi kakor tudi stare dolge puške, odpalo je. Častniki imajo dolgo avstrijske sablje in Gasserjev revolver, možje vojinci Wernicleve-Wancleve in Krnkove puške z bodalom, potem dve torbici zapatrone; podčastniki nosijo namesto pušk karabinar, handžar in revolver. Jako visoko je število zastav, pri vsakem bataljonu jih je osem, tedaj pri vsakej kompaniji jedna, in končno sta pri vsakej kompaniji dva sanitetna vojaka, katera nosita na levej rami Genfski križ, potem imata soboj medikamentno skrinjico in prav praktične pare za ranjence.

Proklamacija generala Cernajeva

narodom na balkanskem poluotoku je vrlo lepa. Ker so jo prinesle uže vse avstrijske večje novine (izvzemši turških) priobčujemo jo iz „D. Ztg.“ tudi mi. Glasi se:

„Bratje! S povzdigneni proti nebu očmi in z zavestjo, da bomo zmagali, prihajamo v vašo zemljo, da vas iz vezij barbarov rešimo.

„Kakor bučelni roji leti brezštevila orožja

zmožnih mladeničev k našim zastavam, oni vidijo v nas rešilca nesrečne svoje domovine, katero hočemo iztrgati iz morilne roke sovražnika, ki je vas za vaše človeške pravice, vaš jezik, vaše vero oropati hotel. Glas zatirane domovine in zlate svobode vas kliče vse brez razločka starosti na orožje. Ne ostane vam drugega, nego poslušati naš bratovski klic ali pa od sovražnika biti zatrti. Pred vami leži pot slave, svobode, omike, ali pa večna sramota in zaničevanost.

K orožju tedaj, svobodoljubivi sinovi Balkanovi! Mi se ne bojujemo iz ne blazih nagibov, temuč za **sveto idejo Slovanstva**, ki nema, kakor naši sovražniki trdijo, v sebi gospodoželjnosti v vseh delih svetá, nego je ideja ravnopravnosti človeškega rodú. Mi se bojujemo za zlato svobodo, katere se zdaj uže vsi narodi v Evropi veselé razen nas; mi se borimo za pravoslavni križ, na katerem je svetovni odrešnik zmagujoč umrl; mi se bojujemo za dom in ognjišče, za svoje jokajoče matere hčere in žene, mi se bojujemo za civilizacijo, ki je bila uže pred bitvo pri Izmajlu v nevarnosti ugasniti po polumesecu.

K orožju tedaj — kdor se čuti možá, kdor nij baba! K orožju! Vzdignite se! Vsaka izgubljena minuta je za nas desetletje, in če se zdaj vrata vaše svobode z orožno silo ne odpró, ostanejo za zmirom zaprta, in namesto da bi bili svobodni narod, ostali boste hlapci tujcem, in vas bode civilizirana Evropa prej zaničevala nego usmiljenje z vami imela.

Bratje! Pokažite se pred obličjem vsega sveta svobode svojih slavno palih otcev vredne. Našo zmago bode vesvoljno kristijanstvo pozdravilo, v vas naj vidijo evropski narodi Špartance novega časa. Dajte torej izgled, po katerem se bode vsak zatirani narod v prihodnjič ravnal. One Mohamedance, kateri se vojne ne udeležujejo, jemljemo mi v zaščito, kakor tudi njih čast, imenje in premoženje, in mi le vzdigujemo orožje zoper one, kateri hočejo boriti se za sužnjost proti svobodi. Kristijanje pak, se morajo sami v svojo zaščito vzeti, ko jih bomo mi z živem, orožjem in strelivom oskrbeli, in kdor tega ne

molčati, posmijati se in s steklenicami trkati. Sosedje ga česté; državni general Ščerepetjenko, najznamenitejši državljani v okraji, pozdravi ga prijazno vselej, kadar pride mimo njegove hiše. Nikolaj Ivanić ima vpliv na svet: glasovitega konjskega tata je bil pregovoril, da je nazaj dal konja, katerega je bil speljal z dvora jednemu njegovih znancev — pregovoril sosednje vasi kmete, ki niso hoteli prejeti novega oskrbnika itd. Sicer pa nikar ne verujte, da to čini iz ljubezni do svete pravice, iz ognjenosti do svojega bližnjega — nikakor! temuč skrbi le za to, da odganja vse to, kar bi utegnilo tako ali tako kaliti mu mir.

Nikolaj Ivanić je oženjen in ima otroke. Njegova soproga, umetalna, ostronosa in bistrioka meščanka, odebelela je, kakor nje mož tudi malo uže poslednji čas. V vsem se zanaša ná-njo in do novcev ima ona ključ. Pijanci, kričaji se je bojé, nema jih rada; užitka dajo malo, kriča pa prizadevljó dosti; molčeči, mirni gostje so jej dosti ljubši. Ivanićevi otroci so še majheni; prvi so vsi pomrli, ostali pa so po očinej in materinej podobi ustvarjeni; z veseljem se človek ozira v razumne obrazke teh zdravih otrok.

Vroč neznanski je bil dan julija meseca, ko sem nogo pred nogo stavil, in s svojim psom vred šel ob kolotovskejadi naravnost proti krčmi. Solnce se je bilo na nebu, kolikor je moglo, razgorélo: prašilo in peklo je res neusmiljeno, zrak je bil poln dušilnega prahu. Prašne vrane in krokarji so od same vročine zijali in otožno ozirali se v mimo hodeče, kakor bi jih bili prosili milostivega sočutja; le vrabci ti niso tožili, temuč košatili so se, živejše in živejše vpili svoj „živ-živ“ in cvrkotali, lovili se po ploteh in eukali, skupoma se vzdigali s prašnega pota, in kakor sivi oblaki pluli in vznášali se nad zelenim konopnim poljem. Žeja me je mučila. Vode nij bilo blizu; v Kolotovki in po mnogih drugih stepnih vaseh, kder nij izvirkov niti studencev, narod pije rad redko goščo iz ribnika; ali kdo bi tako gnjusno pijačo imenoval vodo? Namenil sem se torej, da Nikolaja Ivanića poprosim, da mi postreže s steklenico piva ali pa kvasa.*)

Pa — da resnico povem: noben čas v letu Kolotovka nema zanimivega obraza, le

*) Kvas je nekova kislá pijača.

rajša neko posebno otožno čutje vzbuja v človeku, ko julija meseca ognjeno solnce s svojimi neusmiljenimi žarki razžiga domom rudorujave, polu raztrgane strehe in globoko zajedno in zaprašeni, razhojeni pašnik, po kom se osamele paso mršave, dolgonoge kokoši in kder medlé žalostne trepetlikove stene, podrté kóče ostanki, katerim so zijalke za okna, — ostanki nekdanjega lastnikovega doma, okrog katerega gosto rasto koprive, raste slezina in pelin, — in okrog katerega je polno gosjega perja; kjer je črno močvirje, kakor kak razžgan ribnik, s krajem polu suhega blata in na straneh z zbito zgarajo, poleg katere se na plitvo razmezganej, pepelastej zemlji ovce jedva dišóče in od silne vročine kihajoče otožno stiskajo druga k drugej in v morečem trpenji na moč nizko stezajo glave, kakor bi čakale, kedaj bode konec nepretrpljivega ognja. Trudnih nog se nopoulos približam Nikolaja Ivanića krčmi, kder sem kakor je navadno to, otrokom vzbudil izvedavost, psom neljubost, ki so jo razodevali s svojim ščeketanjem — hripavim in hudobnim tako, da je zdelo se mi, ka si hote drob izlajati iz sebe, da so naposled kašljali in davili se, kar — se nena-

stori, ta je naš sovražnik, tega ne čaka drugega nego sramotna smrt ali še sramotnejše življenje, ta na onem svetu ne bode videl božjega obličja, ne vrat svete pravoslavne cerkve, in duri svobode mu ostanejo zaprte.

Bodi srčen tedaj, ti osramočeni, onečasteni in obrekovani narod! Božji prst vam kaže pot slave! Mi ne bomo zmagani, in ko bi nas spremenljiva sreča zapustila, bodo ta sveta tla **napojena z drago krvjo bratovskega ruskega naroda**, in te gore in soteske bodo zadnjič odmevale orožno žvenketanje in grmenje kanonov. Kadar bodo vse bratovske zemlje na bojišči propale, potem naj sovražnik mrličem našim verige nakuje! Če pa mi, česar se zaupno nadajam, zmagamo, bomo v društvu evropskih narodov ono mesto zavzeli, katero nam zdanji ugodni čas obeta.

Živela svoboda! Živela sloga balkanskih narodov!

Proglas črnogorskega kneza na Hercegovce

se tako-le glasi v prevodu:

„Hercegovci! Poklican po božjei previdnosti, in po svojej lastnej dolžnosti, po volji svoje male, a svobodne in junaške države, po bratovskeji ljubezni, katero gojim do vas, in po želji, da se narod srbski osvobodí in zjedini, katero ljubežno željo sem podedoval od svojih pradedov in vedno živo gojil, stopim v Hercegovino, da razdrobim vezi suženstva, katere vas žulijo uže stoletja.

Hercegovci! Moje trdno prepričanje je, da s tem tudi vašo najtoplejšo željo izpolnujem. Vi ste mi vselej in pri vsakej priliki dali preverjenje, da ob svojem, trpljenja tako obilem osodovanji samo dneva čakate, katerega vas bode naš skupni boj zoper turško nasilstvo rešil turškega jarma.

Hercegovci! Ta zaželeni dan je prišel ako bog hoče srečno prišel za nas vse — ta dan, ob katerem se naš boj začneja, ki iz vas učini svobodne Hercegovce. Junaško srce, skupno delo, in pokorščina bodo splošno

doma krčmi na prag prikaže moški visoke rasti, razoglavl, v suknemem plašči in nizko prepasan z modrim pasom. Na prvi pogled se mi je zdel, da je služnik z dvora; gosti, sivi lasje, razmršeni, vršeli so kvišku nad njegovim suhim nabranim obrazom. Nekoga je klical: pridno je mahal z rokama, ki ste mu sezali dalje, nego je on sam želel. Podoba je bila, da ga je uže imel v laseh.

„Stopaj no, stopaj!“ — pojecljal je in prizdigal goste obrvi, „idi, Morgač, idi, no! Kako se, brate, vlečeš, prav res. To nij nič brate; čakajo te, pa se tako leno premičeš. Idi brž!“

„I, nu saj idem, gleda“, razlegnil se je osoren glas in iz-za koč, na desnej strani se prikaže nizek človek, zavaljen in šepast. Imel je na sebi še dosti snažno suknjo čujko (nekako blušo), oblečen je bil samo v jeden rokav; visoko, šiljasto čapko je imel pomaknjeno na obrvi, delala je njegov okrogli zabuhli obraz lisičij, sméšen. Njegove majhene, žolte oči so neprenehoma plesale, s tenkih usten mu nij uhajal zadržani, napeti smeh, a nos je imel oster in dolg, — tak, kakor bi bil pes v bregi sedel. — „Saj idem, ljubi

delale, da bode uspeh srečen. Ako bog dá, bode Hercegovina kmalu svobodna, in vi se boste tiste neodvisnosti stiveselili, s katero se vaši bratje Črnogorci vedno tako ponašajo.

Zmirom je v Hercegovini živel cvet srbskega naroda, katerega uničiti nij moglo pet stoletij barbarskih grozodejstev. Zato je ta vojska znamenita za vas. Lep srbski pregovor pravi: Hercegovina je dala svetu ljudij, a sebe nij razljubila.

Hercegovci! Ne izgubite ni za trenotek junaškega poguma: Bog je milostljiv in pravičen in sveta je stvar, za katero se borimo. Mi hočemo zmagati, jaz sem z vami, in z vami je vsak Črnogorec. Vse, smrt in življenje nas najde skupaj, in zato naprej!

Hercegovci naprej! Pojdite z menoj in z zastavo Črnogorsko, s pričo toliko zmagovalnih, in Turkom pogubnih bojov.

Hercegovci! Pod turškim jarmom ste nezasišani trpeli, in jaz sem jih trpel z vami, ter čutil jih v globočini svoje duše. In vendar naj vas svoboda, katero uživate sedaj nikakor ne zapelje k maščevanju nad brati mohamedanske vere. Želja moja je, da vas vodi duh bratoljubja in pomirljivosti.

Hercegovci mohamedanske vere! Vse, kar sem govoril tu bratom vašim, kristijanom, vse to velja tudi vam. Časi, v katerih so prejeli vaši predniki vero mohamedansko in ž njo prednosti in pravice, ti časi so minoli. Vse pravo vam je Turek počasi izvel iz rok, in uže sedaj čutite britko njegovo gospodarstvo.

Ko bi ne bil napočil tudi za vas ta srečni ugodni čas: v kratkem bi bili tudi vi uže tako nesrečna raja, kakor vaši kristijanski bratje. Akopram druge vere, ste vendar bratje naši, ker v vaših žilah teče srbska krv. Zato prihajam, da oslobodim vas, kakor vaše kristijanske brate. V svobodni Hercegovini boste vi svobodni. Jeden zakon bode za vse in jedna pravica. Vaše vere se ne bode nihče dotaknil, smatrala se bode kakor sveta stvar; to vam zagotavljam na svojo nepristranost in na ljubezen, katero do vas gojim. Tega so stotine vaših sovernikov priča, kateri v Černej

moj“, — dejal je in šepal v krčmo. „Zakaj me kličeš? kedo me čaka?“

„Zakaj te kličem“, — oponese človek v suknemem plašči. „Kako si ti, Morgač, čudovit človek! kliče te v krčmo, pa me vprašuješ zakaj. Čakajo te uže vsi najini dobri tovariši: Turek Jaška, Divji barin, pa kmet z Žizdre. Jaška in kmet sta stavila — osminko piva — kdor katerega prekosi, kdor bode lepše pel. Ali umeješ?“

„Ali Jaška bode popeval?“ — začudil se je človek, Margač po imeni. „Ali ne lažeš, Obalduj?“

„I, ne lažem ne“, — odgovoril je Obalduj moški; „ali blebečeš! Tisti bode pel, kateri dobode stavo, božji volek ti, šlevica uboga — ti Morgač!“

„Nu, pa idiva, šlevica!“ — reče Morgač. „Tedaj — vsaj poljubi me, živalica ljuba!“ — zajecelja Obalduj in široko razpne roci.

„Gledi ga no, kako je sladak!“ — oponese Morgač, komolcem odriva tovariša — in razkleneta se ter otideta skozi nizke duri.

Ta razgovor, katerega sem čul, razvnel mi je močno — izvédavost. Mnogo potov

gori žive, in so pri meni vedno bratovski spremem, pomoč in obziranje nahajali.

Jaz vas pozivljam torej, Mohamedanci, ne dvigajte orožja zoper svoje krščanske brate.

Hercegovci! Tako velikansko kakor je bilo delo od nas začeto, tako vzvišeno naj se izkaže tudi veledušnost onih, ki se za njo bojujejo. Zato vas še jedenkrat pozivljem, Hercegovci in Črnogorci, bodite blagi in vesele v boji in pazite, da neoskrunito ozemlja sosednjega Avstrijskega, našega prijatelja in njegovih podložnikov.

Hercegovci! Vi imate mnogo slavnih spominov iz svoje sijajne prošlosti in ste dragocen kinč srbskega naroda, zberite se pod mojo zastavo! Hercegovina mora svobodna biti!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. julija.

Čehi v teh kritičnih časih ne vedo drugega boljšega, nego da se naprej mej soboj pulijo za papirno aktiviteto ali pasiviteto. Skrejšovski s svojo trmo in svojo osobno strastjo je temu največ kriv. Hoče se v „Politiki“ zagovarjati, ali baš zagovor ga toži. Nemci pa glose delajo, ki Slovanom nijso na korist.

Iz Lvova se čuje, da je 50.000 mož ruske vojske železnične ščacije Zytomierz in Radzwilov zaselo.

V včerajšnjem listu smo uže povedali, da so ljuti Magjari zapreti dali Srba dr. Miletića, poslanca in urednika „Zastave“, češ da je z nekim člankom krivega se storil veleizdaje. Potem so dali preiskati uredništvo in vso tiskarno. Zarote to se ve, da nijso našli nobene. Poslanec dr. Polit in pa sourednik „Zastave“, Gyorjevič sta brzojavljala Kolomanu Ghyczyu v Karlsbad: Ker nij niti sledu zločina in flagranti, zato je imuniteta državnega poslanstva prav grobo oskrunjena. Jaz kličem za varstvo kolege postav! S temi čini je Ogerska stopila iz vrste civiliziranih držav.

Vnanje države.

Iz Pariza se javlja, da je bila tamošnja borza 5. jul. zelo poparjena vsled raznesene vesti, da je ali da bode Rumunija tudi vojsko napovedala.

Vest, da konservativno angleško ministersvo odstopi, ker narod nij v večini sporazumljen z njegovo preturkoljubno in ratoborno

sem poprej uže slišal o Turčinu Jakši, da najlepše poje v vsej okolici, — in kakor nalašč, ponudila se mi je ta pot prilika, da ga slišim, kako se bode kosal s strokovnjakom v petji. Požuril sem torej korake in stopil v krčmo.

Gotovo je marsikateri mojih čitateljev imel priliko, da je obiskal kako kmetsko krčmo. Ali našinec, lovec, kdé si ne poišče protsora?! Kmetskih krčem uredba je najrajša jednolična. Navadno je taka krčma iz temne hladilnice in pobelene sobe, katero na dvoje deli pregraja; za ogrado nema pravice ganiti se nobeden gost. Pred ograjo pa je nad široko hrastovo mizo velik podolgovat prodor. Na tej pitnej mizi je na prodaj žganje. Zapečatenе steklenice, različno velike, po vrsti stoje na policah — prodoru nasproti. V prednjem delu sobe, odločene gostom, stojé klopi, dve, tri prazne steklenice in štirioglasta miza. Vaške krčme so najrajše temne in skoro v vsakej so na stenah iz tramov taki ali taki živo namalani obrazi, brezi katerih je redko katera hiša.

(Dalje prih.)

vnanjo politiko, naredila je veliko vzruženost, in če se uresniči, bode bolj važna kakor jedna velika zmaga na bojiščih. To bi bil izvrsten udarec pristašem „N. Fr. Pr.“ Magjarom in drugim taci.

Iz **Rima** se poroča, da je vatican poslal španjskim škofom glede prisege na novo ustavo pismo, v katerem se spominjajo, vladi nobenih ovir ne delati.

Domače stvari.

— (Šola dramatičnega društva.) Vtorek 11. t. m. se bode odprla šola, v deklarovanju, mimiki itd. (Brezplačno.) Vsled premale udeležbe nij bilo mogoče prej začeti poučevanja. Kdor želi pouka v gori omenjenih strokah, naj se blagovolno oglasi v čitalnici v I. nadstropji, dramatičnega društva pisarni.

— (Dramatične predstave.) V nedeljo 16. t. m. se bodo predstave nadaljevale na Vrhnikih. Program se bode pozneje objavil. Upati je menda, da se tudi kaj ljubljanskega in sosednjega občinstva narodne te veselice udeleži.

— (Godci tukajšnjega cirkusa Sidoli) so se po predsinočnej predstavi v gostilnici „pri zvezdi“ na semenjskem trgu nekoliko sprli, in ker nij bilo mej njimi nobega modrijana, ki bi bil mogel zadušiti z moško besedo rastoči upor, segli so po vrčkah in litrih, ter s tistimi pisali si pravico na trde glave. Dva sta bila ranjena in policija ju je morala odnesti. Jeden ima čeljusti prebite, da so jih morali zašiti, drugi pak je po glavi potolčen.

— (Vojaška godba) svira denes na večer v čitalnični restavraciji.

— (Ogenj.) Včeraj po polu dne ob 1/2 7. uri naznanil je jednokratni strel z grada ogenj v Udmatu. Gorel je velik kozolec mej fabriko za koce in železniškim jarkom. Požarna straža ljubljanska, še prej pa fabriška gasilnica ste obvarovali sosednje hiše plamena, in razen žita, v kozolcu sušečega se, in slamnate strehe, katera je vsa zgorela, rešili so gasilci druge dele kozolca uničenja.

— (Vabilo) V nedeljo 16. t. m. napravi loška čitalnica veselico v Pudobu na g. Vilarjevem vrtu. Na programu je: petje, tombola za narodno šolo in godba. Vstopnina je za ude 20 kr. z družino 40 kr. za neude 40. kr. z družino 80 kr. K tej veselici vabi č. ude in neude.

— (Obrtniško društvo) za denarno pomoč v Ljubljani je v odborovej seji 26. rožnika t. l. hiralnici pri sv. Jožefu v Ljubljani darovalo 100 gl. a. v.

— (Cerkvene skladbe.) „Dan.“ piše: Za škofovo obiskovanje so ravnokar natisnene tri antifone „Ecce sacerdos magnus“ zraven renponsorij zložil Ant. Foerster. Jedna skladba je sestavna, drugi dve razstavni v lehkem zlogu. Ker se tem podobne besede rabijo tudi za Gradual, se lahko pojó te skladbe tudi pri dotičnih mašah. (Veljajo vse tri 50 kr.) Od g. Foersterja se dobiva tudi še: Šest Tantum-ergo (50 kr.); Dve veliki slovenski maši (50 kr.); Lamentacije in Očitanja (40 kr.); in Pevska šola (60 kr.)

— (O vremenu.) Kakor poročajo iz vseh delov Evrope, stoji barometer povsod precej visoko; tudi v zahodu opazujejo, da se vedno vzdiguje. Temperatura ravno tako stopa višje. Pričakovati smemo stalno lepo vreme, katero bi bilo ravno sedaj koscem in senu tako silno potrebno.

— (Katoliško društvo za Kranjsko) je imenovalo svojega prvosestnika, grofa Wurmbranda, za častnega prvosestnika. Včeraj do polu dne je izročila deputacija društva grofu diplomu, ki je mojstersko kaligrafično delo g. F. St.

— (Ljubljanski „Diöcesanblatt“) št. 10. razposlal se je denes in včeraj. Obsega: I. Provista di Chiese. II. Concursus parochialis. III. Postava od 13. marca 1876, zadevajoč odločbe obrokov postavnih sredstev proti odločbam organov finančne uprave. IV. Visokočes. sšc. duhovščini škofije. V. Natečaj. VI. Kronika škofije.

— (Mariborski knez oškof) bode zakrament sv. firme delil v Celjskej in Brašlovskjej dekaniji sledeče dni: 26. avgusta v Teharjih; 27. in 28. avg. v Celji; 29. avg. v Galiciji; 30. avg. v Grižah; 31. avg. v št. Pavlu pri Priboldu; 1. sept. v Reki; 2. sept. v št. Jurji pod Taborom; 3. sept. na Vranskem; 4. sept. v Brašlovcih; 5. sept. na Paki; 6. sept. na Polzeli; 7. sept. v Žavcu in 8. sept. — male meše dan — bode imel sv. opravilo pri materi božji v Petrovčah.

— (Iz Ptuj) se piše „Gosp.“: Volitve v okrajni zastop so dovršene in narodna stranka, ki do zadnjega trenutka skoro nič nij storila, sme mej 40 izvoljenimi šteti kacij 15—18 zastopnikov. V skupini velicij posestnikov izbran je tudi posestnik graščine Turniša, slaboglasni Ofenheim in sicer po silnem prizadevanji ptujskega župana dr. Strafella. Brž ko ne, si je dr. Strafella mislil: če sta Brandstetter in Seidl za deželni zbor sposobna, zakaj ne bi Ofenheim bil za ptujski okrajni zastop? Ta izbor prouzročil je v Ptuj obče začudenje in precej godrnjanja proti Strafelli. Ta okolnost podala pa je pogum Kanižanskemu „tajčpemu“ in njegovim občudovateljem. Dopisi letijo v „Tagespošto“, v „Deutsche Ztg.“ in še morda v katere druge novine, vsi polni svete jeze nad Strafellom, zakaj se je drznol v okrajni zastop vrinoti moža, kojemu ne gre, kakor Piskovcem „ethische strenge“ čez vse. Le pojdite takoj rakom žvižgat vi strankarji s čistimi rokami! Mreže vaše so nam pretelebaste, ne bodete nas ulovili. Dr. Strafella nikdar nij bil naše gore list, in njegovo protivništvo smo pri mnogih prilikah bridko občutili, no pri vsem tem bil bi nam kot predsednik okrajnega zastopa še devetkrat ljubši od katerega si bodi od njegove svojati. Nadejamo pa se, da si okrajni odbor za predsednika izbere moža, kojemu bo blagor okraja pri srci in ravnopravnost ne trn v peti. Bomo videli!

— (Od sv. Tomaža pri Veli kejnede lji) se piše „Gosp.“ Dolga letošnja zima je škodila vinogradom in njivam. Ozimina je postala redka, trsove pa je močno pozeblo. V spomladi je začelo vse hitro rasti zavolj toplega juga. Drevje je močno cvetelo, a na cvetje je zapal sneg, poškodil cvetje in polmil vejevje. Meseca maja smo imeli skoro sam dež, povodenj in mraz, ki je nižje vinograde in mnogo sadja uničil. Kder nij bilo mraza, bodo morebiti še kaj brali, sadovja dobili. Sedaj meseca junija smo imeli precej ugodno vreme in po njivah se zopet lepo kaže; tudi sena smo še nekoliko dobili; le v goricah bo slabo.

— (Ulovili) so onega družega skoraj najstarejšega vodnika G. domačega vojaškega peš-polka, o katerega ubegu smo poročali —

pretečeno nedeljo zjutraj v neke prav bližnje krčmi ljubljanske, ker je je pred par tedni dezertiral.

— (Tolovajstvo in umor) 24 letni hlapec Jožef Lovrec, 18 letni Franc Herga in 16 letni Franc Podgoršek, oba kmetska sina, vsi iz Dornove pri Ptuj doma, so tamšnjega graščinskega hlapca Franca Veberja ubili in ga ure in 18 fl. oropali.

Umrli v Ljubljani

od 4. do 6. julija:

Josipa Zobič, 45 l., v bolnici, za rakom. — Helena Remec, 60 l., v bolnico umirajoča prinesena. — Josip Jeran, 3 1/2 l., dete mizarja, za vodenično glavo. — Ivan Kliš, sin kotlarja, 22 l., utonil. — Karel Tomec, 31 l., v bolnici, za jetiko. — Helena Keršič, 68 l., vsled slabosti.

Dunajska borza 7. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih	64 gld.	70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	20
1860 drž. posojilo	110	75
Akcije narodne banke	891	—
Kreditne akcije	144	30
London	132	15
Napol.	10	45
C. k. cekini	6	21
Srebro	102	50

Čitalnična restavracija.

Denes soboto 8. julija 1876 (212)

Vojaška godba.

Začetek ob 7. uri. — Vstopnina 15 kr.

Circus Sidoli!

(na sejmnem trgu.)

Denes soboto 8. julija 1876

Dve veliki predstavi

v višjej umetelnosti jahanja, izučenih konj, gimnastike, ballete in pantomine.

Začetek prve ob 4. uri po polu dne, — druge ob 8. uri na večer.

Vse natančneje naznanjajo posebni dnevni listiki. (197—10)

Teodor Sidoli, ravnatelj.

Trgovinski pomočnik,

izurjen za specerijsko kakor tudi za manufakturno, in štacuno z mešanim blagom, popolnem zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službo. — Ponudbe naj se blagovoljno oddajo v administraciji „Slov. Naroda“. (210—2)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—14)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Zobni zdravnik A. Paichel

stanuje poleg **Hradeckijevega** mosta v **Mali-jevej hiši** v I. nadstropji in ordinira od 9. do 12. in od 2. do 6. ure. Njegova **esenca ustne vode**, steklenica po 1 gld., in **zobni prah**, škatljica 60 kr. dobiva se razen v njegovem stanovanju tudi pri gospodu lekarju Majerju in gospodu Karingerju in Kašu. (176—8)

V najem se daje

(v Ljubljani) (209—2)

gostilnica s hlevom, kovačijo in trafiko vred. Več o tem se izve v administraciji „Slov. Naroda“.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.